

VSEBINA

STAROVERSTVO IN PRIČEVANJA STAROVERCEV (Andrej PLETERSKI)	15
Pojmi	15
Mitična struktura	17
Staroverstvo v Posočju	21
Ujemanja posoških pripovedi, predmetov in mitičnih struktur drugod	23
Literatura	32
PRIPOVEDI IZ ŽIVLJENJA IN VEROVANJA STAROVERK IN STAROVERCEV	
DESNEGA BREGA SOČE	35
PADENCE	36
Štefan Bucinov	36
Izpoved Štefana Krajnika	36
Janez iz Strgarije	39
Oglarska prisega Janezu Strgarju leta 1965	40
Pogovor z Janezom Strgarjem	44
Skrivnostne Padence	52
Črna vahta kot najstrožje varovana skrivnost	60
Pavel Medvešček postane kačarski vajenec – pridruženi kačar	63
Od tu na oblake	69
Ponovno srečanje z Janezom Strgarjem	99
Dehnarjev rojstni dan	100
Odločitev pri Vogenci	102
Jazbenk tudi kot daritveni prostor?	102
Žar kamen	103
Prepadce	103
Prhutnik	104
Srcint	104
Antonija Faletič	105
Nebernik	105
Belinov tron	106
Faletov Tinc	106
Tone Javor	108
Samosevec Anton Kuk	108
Dehnarjev kolimbar	133
Jože Čančar in Štefan Gašparjev	136
Noč polne lune	136
Orlič za dehnarja	160
Zlati zaklad	161
Rjepušč	162
Jože Gašperjev in Marija Bukova	164
Drevent	164
Kuga	164
Klojc	165
Neznana ptica	165
Lintverniki	166

Šimnov Franc, Šcirnov Mirko in Jakob Urejčev	167
Skrivnosti črnega roga	167
Sopot beštrnik	170
Neznane in skrivnostne kosti na bregu Soče	172
Kako so velikani pomagali čečici v nebo	173
Valentin Šmončev	174
Bizet in Brezar	174
Bolantin	186
Kamen iz Dolenjega Nekovega	186
Sam okoli Jlenka	186
Jože Fatorinov	188
Brat je drevo, moja sestra pa reka	188
Tajbr Krniču, Puš in Ernesta Bukovčeva	198
Da gre za načrtovano srečanje, je prisegal Tajbr	198
Pozabljeni buštnik	208
Pozablejen besede	210
Rozalja Runjanova	212
Čisto ženska stvar	212
Alojz Koradu	214
Kamni žilniki	214
Medvedje okostje	214
Jerin, Valentin Mlinarjev, Ivana Perinacijeva, Ivan Tomajšču in Ivan Laštarjev	215
Samotar Jerin	215
Valentin in brezkončna tema kot spoznanje novega sveta	223
Zelena kačja glava kot varuhinja semen	234
Trojak	237
Bleščin	242
Kábrca, glinena piščal	243
Sončeva kabrcá	245
Lunin kamen	246
Kaj bo ostalo od zadnjega dehnarja?	246
Čunkov kotu	248
Brezarjeva samoč ali samozdravljenje	250
Jerina peče vest	252
Barin	254
Tarogova češnja	254
Frlin, Štajcn, Šlehur, Cividin in Brist	256
Pogovor s Frlinom	256
Trulja	259
Dévince	260
Zdravilec in vidon Gadič	261
Štajcn pride v mesto	262
Dobnik	266
Šlehur pride s Štajcnom	268
Cividin ali Šveler	269
Brist molči	273
Frlin presenetil	274
Muhlnov Valerijan	279
Oskrunitev Vodrnica	279
Mihael in Ignac Nakončav ter Jože Gašparjev in Franc Pavlinov	280
Kako so strici mendrali	280
Tri drevesa	284

Tajber	285
Lunin zdenec	286
Angela Frkceva	287
Izvir Živnik	287
Trinko	287
Molid	288
Anton Lahov	289
Bršlin: pomladno praznovanje v okolici Srednjega	289
Bepic in Karlin	290
Zdravilec Kraut	290
Janči in žloterji	291
Martinov Martin	292
O pozdravljanju nekoč	292
Skrivnostni izvir Jurda	293
Dvoglava skala	294
Devet enakih kamnov	295
Štefan Bucinov	296
Žompa kot obredna jed	296
Jakobov ali Belinov vrh	298
Zaobljubna skala	298
Kamen na Očni	298
Kres med zimo in pomladjo	299
Kamni za vedeževanje	299
Puščavnik Grmač	299
Kako je nastajal svet okoli nas	299
Pušpan in dulc	300
Jože Muličev	301
Temljani	301
Gnezdo čudakov	301
Gonta	302
Leopold Fon	303
Jesenjak	303
Anton Volarjev	304
Zeleni močeradovec	304
Mica in Liza Kikova	305
Pogačija ali tridnevno uživa je pogače	305
Umrli za staro vero	309
Jernej Jernejčkov	310
Večni lunin koledar	310
Trije strici okoli Jlenka	312
Ana Kračarjeva	314
Kamen s strelicami	314
Tone Kopoviščar	315
Kopoviščar Anton Jug marsikaj zamolči	315
Soča, življenje ob njej in z njo	318
Ali je odmev pračasa?	319
Nepričakovano srečanje	320
Angela Placarjeva	321
Od tam je videti luna veliko večja	321
Mirko in Lovrenc Markčev	323
Kolimbari in Korbači	323
Kačonika	324

Anton Blajšček, Mirko Klančarjev, Dominik Drajev in Zadrúžnikov Janez	325
Premagovanje strahu z obešanjem	326
Škavcn	326
Kamnita krona	327
Tamora	328

ŠKELJAK	328
Valentin in Franc Filipajev ter Jože Petričev, Mihael Kobalarjev in Ivan Feleš	328
Petrorog, skrivnostna kamnita plošča v dolini Idrije	329
Rešet	330
Divja ali Babja jama pod Vrtačami	332
Sončno svetišče Škeljak	333
Kobilja glava	334
Odkrivanje skrivnosti Škeljaka	334
Toni Zapotoški	335
Batnik	335
Brezno v Ajdincih	336
Marija Filipajeva, Ivan Petelinov, Zanet Felešev in Mihael Kobalarjev	336
O kresovanju	341
Žarni kamen	342
Luna v celku	343
Deveti sin vetrnega duha	344
Luižev Jože	344
Lintvarni kamni	345
Mohor Blažev, Marija Filipajeva, Matilda Žbogarjeva, Antonija Pavščeva in Angela Lahova	345
Vadrine	351
Anton Žbogarjev in Anton Šmonerov	351
Zaznamovano drevo	351
Škuržji strici	352
Kotlar iz Velendola	354
Jože Hrastov, Alojz Mlakarjev in Maks Dugarjev	354
Ko Belinovo podobo odstranijo	355
Bela kača v Belancu	355
Črnič, zimzeleni hrast	356
Alfonz Garlatti in Karolina Leban	356
Kamniti žabec in vodni duh	356
Čuokla	356

PRIPOVEDI IZ ŽIVLJENJA IN VEROVANJA STAROVERK IN STAROVERCEV

LEVEGA BREGA SOČE	357
Tajčko Čučkov	358
Glendula	359
Polde s Podškola	359
Rogomož	360
Rafael Rafaelov	360
Pri starih kamnih	362
Vrhovčev Avguštin	362
Nubernik	365
Trigl	365

Franc Štefču	366
Pust na Čepovanskih Vršah	366
Vodni duh v Rauhovi šterni	369
Marija Mrak	370
Hrobnik	370
Štefanija in Janez Pikču	371
Cinč	371
Neznani dezerter	371
Za kazen v nevidno stran neba	373
Franciška Pregelj, Franc Gregorjev, Štefanija Žvanova, Jože Bremec, Ljudmila Hribrjeva, Štefan Strahov ter Anton in Marija Hribrjeva	374
Ognjeni kamni	375
Tretji svet	375
Brezno Rojnik	375
Divji mož kovač	376
Stara glava	377
Hišna kača	377
TAURA	378
Alfred Lukov	378
Nevidna stran neba	378
Kako je nastala taura	379
O luni, ki je še ni	379
Podzemni svet	381
Zvezde določajo, kakšno zdravilno moč ima kraj	381
Franc Grofov	382
Beganca za iskalce sreče	382
Alojz Bričev	383
Gomila pri Zagomili	383
Karel Smoljev	384
Črna Baba	384
Jan Pirnav	385
Perunk, svetišče stare vere	385
Babja ali Buhnja jama nad Gabrjem	385
Valentin in Anton Buflnov	387
Stara voda	387
Kolesnice v skalah Svetoške gore	387
Mešlinov Andrej	388
Potok Banjšček - ležina	388
Jože Rokov	389
Potok Banjšček	389
Stara dolinica	389
JLENK	390
Janez in Andrej Ravharjev	390
Jelenova gora	390
Lintvarni kamni iz apnenice	391
Videc	391
Znamenita lipa v Zagomili	392
Belinovo	393
Kako so dobila svetišča svoja imena	393

Leopold Belnovču ter Franc, Andrej in Stanko Buhov	394
O Rinki	395
Belinovo in Rinka	396
Dob na Vrhovskem Kuku	397
Kako je nastalo Belo brdo, Jlenk in Jazbenk	397
Vsakih petsto let	398
Neža Buhova	398
Steljc kot prošnja ali zahvala	399
Edi Lužarjev, Angela Krištanjeva in Drejc Buhov	399
Lajtne pri Jazbenku	401
BANJŠICE	401
Leopold Janezov, Jože Zajčev in Alfred Petelinov	401
Drevesni duh	402
Badin in Nebuniki	402
Podganjeglavci	403
Močeradi napovedujejo letino	404
Gušto Fikov	404
Blešč(e) ali Gomila	404
O pticah	406
Janez Blažev, Anton Šaronov in Janez Matevžev	406
Suša leta 1890	406
Peskaški dež napovedal Turke	407
Jlenov duh	408
Leopold Matevžev	408
Kako je nastala zemlja in življenje na njej	408
Kako je nastalo Sleme	409
Ivan Klemenov	409
Kamen Na šobcu	409
Obrenk	410
Verc	411
Biškucu Ivan	411
Ko bezlak odpove	412
BABJA JAMA Z OKOLICO	412
Ivan Testenov	412
O zelenem kamnu, ki ni postal kačja glava	414
Šemlakarjev Zdravko	414
Kamnasta abeceda	416
Anton Golčev	416
Črnogi	417
Jože Železni Štefčev	417
Pušpanov Tonin	417
Frančiška Štefanova	417
Mrtvaški kamni ali moči teme	418
Marija in Štefanija Lango, Neznane I, Neznane II, Matevž Blažev, Leopold Žabar in	418
Ignac Logarjev	418
Predmeti neznanca	422
Kačar	425
Iskanje neznanca	427
Zemeljski kamni	427

Bužilje kot spomin na lakoto	427
Stara sveta gora	427
Kačja jama in brezno Kačja hrupa	428
Mrzlaležina	428
Muževna peč	429
Janez Cungu	430
Skriti zaklad	430
Alojz Jožev	431
Matjari tudi za oplet	431
Janez Lovrču	432
Janez Jug razkrije Ozbenovo korito	432
Janova vrnitev	433
Od zemlje do nadsвета	434
Gobar v tretjem svetu	434
Vodni duh Mahojc	435
To čaka tudi tebe	437
Jože Blažev	440
Zduhec metulj Jožeta Pangerca	440
Jože Pangerc pripoveduje o Tajuti	444
Pust v Dolgem Lazu in okolici	445
Zimski kres	449
Zdravljenje v Babji jami	452
Od grmina do danes	454
Kako so postavili temenike	465
Kako je nastal svet	471
Vseved za vodo	471
Ciril Lamonov	472
Dednovo	472
Alojz Humarjev	475
Ajdova jama	475
Bejrch	475
DUJENCE (MRZLI POTOK)	477
Frlin v imenu Tahrča in Kelbra	477
Svetišče Dujence v Mrzlem potoku	477

PRIPOVEDI IZ ŽIVLJENJA IN VEROVANJA STAROVERK IN STAROVERCEV

OB IDRIJCI IN BAČI	481
BAŠKA GRAPA	482
Ivana Čendova, Francov Angel, Nikolaj Plehatjev in Franc Prangerjev	482
Koreninski kamni	482
Zlat orel, bela kača in črn volk	483
Andrej Obrenkarjev	485
Gozdni škrat Hust	485
Navasarjev Andrej	486
Jarem za drugi namen	486
KAMRTNA	487
Ivan Od star'ga kurnka	487
Lipnik	487

Tinšku Franc	488
Kamrtna ni mrtva	488
Vidonka Hajdina	492
Krivc	493
Kako Marko postane Krivc	493
Kofolov Ferdinand	494
Glažutar Iz Trebuše	494
Fajt	495
Kako je Fajt postal svojeverec	495
Cikelj in Grivc	502
Dajber	502
Vezične poti	505
Presenečenje in dvom	506
Brusčin in petstoletno drevo	506
Lovrenc Črnovrhar	509
Lunino okno	509
Rudolf Trčkov	510
Lintvarni kamni na dimniku	510
Šajstna strela	511
 DROBCI STAROVERSTVA IZVEN POSOČJA	513
Dejcu Rudi, Ludvik Hribov in Franc Rihtarjev	514
Vidrež	514
Velikani, ki jih je na Zemljo poslal Nebar	516
Neznanka, Franc Rihtarjev, Janez Štrukljev, Angela Kovačeva, Marija Malnarca, Terezija	
Bankunova, Jože Petrov, Ivan Pelkov, Jože Čendrakov ter Marija Kraljeva in Jože Kraljev	517
Skala Trebež	518
Šembre v Šembijah in okoliških zaselkih	518
Kako so šli na zelšč	519
Koprivnikov kamen	520
Tridan	520
Zavinka	521
 NAMESTO KONCA: KLIC GOZDNEGA DUHA	523
Za zaključek	538
 SEZNAMI (Mateja BELAK)	539
Seznam pripovedovalcev	539
Abecedni seznam pripovedi	543
Tematsko kazalo	549
Slovarček	561
Seznam krajev in svetih mest	570
Seznam slik	574